

STRATEGISK NÆRINGSPLAN

for Rendalen 2013-2020

Vedtatt i kommunestyret 27.6.2013

INNHold

Innledning	3
Planstatus og forhold til annet planverk	3
Virkemidler innenfor næringsarbeidet i Rendalen kommune	3
Strategiske utfordringer og status	5
<i>Befolkningsutvikling og aldersfordeling</i>	5
<i>Næringsliv og sysselsetting</i>	5
<i>Hytteområder</i>	6
<i>Landbruk</i>	6
Konkurransemessige fortrinn og muligheter	7
<i>Offentlig tilrettelegging og tjenester</i>	7
<i>Kulturlandskap og store områder med flott natur, lett tilgjengelig</i>	7
<i>Landbruk og landbruksbasert industri</i>	8
<i>Jakt og fiske</i>	8
<i>Lokal matkultur</i>	8
<i>Kulturliv som grunnlag for næring</i>	9
<i>Attraksjoner</i>	9
<i>Hyttemarked og hytta som hjem nr. 2</i>	9
<i>Videreforedling av råvarer</i>	9
<i>Småkr Innhold aftverk og vindkraftverk / Energi</i>	9
Visjon	10
Overordnede mål og strategier	10
Tiltaksplan 2013-2014	13

Innledning

Ambisjonen med strategisk næringsplan (SNP) er å skape gode forutsetninger for næringsutvikling i kommunen – innen noen prioriterte strategiske områder. Den strategiske delen setter opp overordnede mål, og strategier for å nå disse. Denne delen av planen skal være en ledetråd for næringslivet, politikerne og administrasjonen. Derigjennom kan kommunen disponere virkemidlene for å bedre forutsetningene for næringsutvikling innen de prioriterte områdene. Kommunens ambisjon med SNP er at i godt samarbeid med næringslivet, så skal kommunen så langt mulig legge forholdene til rette for etablering, utvikling og vekst for næringsvirksomhetene. Kommunen skal også være en pådriver for næringsutvikling på overordnet nivå på tvers av bransjer og bedrifter. På bakgrunn av denne planen skal kommunen disponere sine virkemidler for å bidra til næringsutvikling.

Planstatus og forhold til annet planverk

Den strategiske delen av planen har et tidsperspektiv fra 2013 – 2020. Næringsplanen skal rulleres i hver valgperiode, tiltaksplanen hvert år.

Planen skal ses i sammenheng med andre kommuneplaner, f. eks. arealplaner, reiselivsplan, klima- og energiplanen¹, delplaner og økonomiplan. Den skal også bygge opp under Strategisk Næringsplan for Fjellregionen, som har visjonen «25000 i 2020 - klart vi kan!» og med overordnet målsetting

- Økt antall arbeidsplasser gjennom vekst i eksisterende næringsliv og etablering av nye virksomheter
- Økt tilflytting av folk
- Felles identitet, profil og merkevarebygging

Den strategiske næringsplanen skal være et styringsdokument ved avgjørelser i underordnede planer knyttet til næringsutvikling i Rendalen kommune. Det er vedtatt en egen reiselivsstrategi² for Rendalen kommune for 2011-2015, denne innlemmes i næringsplanen.

All næringsaktivitet skal foregå på en best mulig bærekraftig, klima- og miljøvennlig måte.

Virkemidler innenfor næringsarbeidet i Rendalen kommune

Rendalen kommune skal bistå både eksisterende næringsliv og nye etablerere. Kommunens virkemiddelbruk både gjennom direkte økonomisk støtte gjennom kommunens to næringsfond (Kraftfondet og KRDFondet), og gjennom arbeidet med strategier og planverk, skal bygge opp under næringsutviklingen.

Kommunen har en 1. linjetjeneste ovenfor næringslivet og etablerere. Ved behov for råd og veiledning ved etablering av ny virksomhet, samt utvikling av eksisterende virksomhet oppfordres til å ta kontakt med ordfører eller rådmann.

Undersøkelser³ viser at næringslivet forventer betydelig mer av kommunene. Dagens næringsarbeid i Rendalen kommune er knyttet til prosjektsatsninger (Veidemannskulturprosjektet, FLIRE, Fishspot), videreformidling til relevante kurs (f.eks. etablererkurs) og nettverk og kompetansemiljøer, mulighet for økonomisk bistand fra kommunens kraftfond, håndtering av BU-saker vs Innovasjon Norge, øvrig tilskuddsforvaltning bl.a. knyttet til jordbruk/skogbruk/vilt-/fiske- og utmarksforvaltning inkludert skiløyper, kommuneplanlegging, næringsarealer, bredbånd etc.

¹ Energi- og klimaplan 2010-202, vedtatt i kommunestyret 25.11.2010

² Reiselivsstrategi 2011-2015, vedtatt i kommunestyret 26.5.2011

³ FAFO-rapporten «Kommunen som samfunnsutvikler – drivere og hindringer for næringsutviklings- og sysselsettingsarbeid.

Næringsfond

Kommunen kan gi direkte økonomisk støtte gjennom kommunens to næringsfond, Kraft-fondet og KRD-fondet. Egne retningslinjer er utarbeidet for disse.

I tillegg er det fra 2013 avsatt en årlig million til nærings- og samfunnsutvikling.

Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)

Formålet med tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket er å fremme natur- og kulturminneverdier i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensingen fra jordbruket, utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift. Prosjektene skal prioriteres ut fra lokale målsettinger og strategier.

Nærings- og miljøtiltak i skogbruket

Formålet med dette tilskuddet er å stimulere til økt verdiskaping i skogbruket, samtidig som miljøverdier knyttet til biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og kulturminner i skogen blir ivaretatt og utviklet.

Skogfond

En aktiv bruk av skogfondordningen er også et bidrag i næringsutviklingen. Skogfond skal sikre midler til å finansiere investeringer på skogeiendom og brukes på tiltak som stimulerer til aktiv bruk av skogressursene, til etablering og oppbygging av kvalitetsskog, miljøregistreringer, skogsveier, kurs og forsikringer. Det er knyttet skattefordeler til ordningen, og skogeier kan også ta ut lønn for eget arbeid. Rendalen har i overkant av 8 mill. kr på skogfond, og årlige rentemidler herfra kan bl.a. disponeres til fellestiltak og prosjekt.

Etablereropplæring

Både gjennom Hedmark fylkeskommune og Fjellregionen markedsføres og tilbys det både avklaringskurs og etablererkurs. Rådgivning og kompetanseutvikling tilbys også via Innovasjon Norge.

Regionalt næringsarbeid

Rendalen kommune er en del av samarbeidet i Fjellregionen der det fra 2013 vil bli etablert to felles stillinger som skal jobbe på det strategiske nivået og oppfølging av Strategisk Næringsplan for Fjellregionen.

Strategiske utfordringer og status

Rendalen har alle typiske tegn på en utsatt distriktskommune. Vi har lang avstand til regionale sentra, det er befolkningsnedgang og næringslivet er sårbart og lite dynamisk. Rendalen er en del av Fjellregionen, men også her har Rendalen særlig store utfordringer, bl.a. i forhold til befolkningssammensetningen, store avstander i kommunen og negativ vekst i antall foretak. Vi har de siste par årene også opplevd en sterkere befolkningsnedgang enn tidligere prognosert og en negativ vekst i antall foretak. Andre utviklingstrekk som viser utfordringene er at vi har en høy andel uføre i aldersgruppen 18-67 år, og lav andel av befolkningen som har høyere utdanning.

Befolkningsutvikling og aldersfordeling

Befolkningsutviklingen har vært ganske dramatisk med en nedgang på i overkant av 20% i løpet av de siste 20 årene. En fortsatt befolkningsnedgang medfører mindre overføringer fra staten. Dette er den viktigste inntektskilden for kommunen. I tillegg bør en ta høyde for at staten vil stille krav om at kommunene i stadig større grad må skaffe inntekter selv, bl. a. gjennom lokal nærings- og samfunnsutvikling. Dette er den største utfordringen kommunen står overfor i framtiden. Kommunen må derfor arbeide for å snu, eller i det minste redusere trenden med befolkningsnedgang og bidra til å skape større inntekter selv.

Rendalen har stor tilflytting, men også stor fraflytting. Undersøkelser viser at det viktigste tiltaket for å bidra til at innflyttere skal etablere seg i kommunen er integrering, dvs. at de blir sett, akseptert og tatt imot av lokalbefolkningen, og blir med i ulike aktiviteter i samfunnet. Imidlertid har vi enkelte grender i Rendalen som nå viser mer livskraft enn for noen år siden der alderssammensetningen nå er betydelig bedre.

Prognoser fra SSB viser at aldersfordelingen i Rendalen kommune vil utvikle seg med betydelig flere eldre over 70 år og færre mellom 20 og 50 år. Det vil m.a.o. være et behov for større inntekter for å kunne tilby en god helse- og omsorgstjeneste, samtidig med at det blir færre yngre til å skape de nødvendige inntektene. Om de statlige overføringene reduseres vil dette føre til et stort press på lokalsamfunnet. Rendalen kommune har som ambisjon å være en god oppvekstkommune. Det innebærer bl.a. at det må tas grep for å endre den prognostiserte aldersfordeling. Kommunen må stimulere til økt kompetanse og bidra til at ungdommen kommer tilbake til kommunen for å utvikle eksisterende næringsliv og/eller skape ny virksomhet. Et samarbeid mellom næringsliv og skole vil derfor være sentralt, og Ungt Entreprenørskap vil være et virkemiddel i dette arbeidet.

Utdanningsnivået sier noe om arbeidsmarkedet i kommunen og regionen, og antyder også noe om utfordringer for framtidig utvikling. Rendalen har en forholdsvis lav andel av befolkningen med høyere utdanning.

Næringsliv og sysselsetting

Den største sektoren, utenom offentlig forvaltning, er handel og tjenesteytende næring som står for 32 % av sysselsettingen. Her er blant annet bygg og anlegg inkludert. Industrien er relativt liten i Rendalen, men har på den andre siden en betydelig arbeidsgiver som for eksempel Rendalen kjøtt/Nortura.

En relativt liten del av næringsvirksomheten leverer varer og tjenester ut av kommunen. Landbruket og noen få virksomheter er et godt unntak. Landbruksnæringene eksporterer sine produkter ut av kommunen og bidrar dermed i stor grad til en positiv handelsbalanse for kommunen. I tillegg kommer det i overkant av 20 mill. kr i produksjonstilskudd og en halv million i generelle miljøtilskudd (tall fra 2012) inn i kommunen, men en god del av dette går ut igjen til innkjøp av varer som produseres utenfor kommunen. Det bør prioriteres å stimulere til næringsutvikling som retter seg mot et større marked enn Rendalen og som dermed bringer inntekter inn i kommunen.

Alternativet er å utvikle næringer som tiltrekker seg stadig flere besøkende og som bidrar til at de blir i Rendalen så lenge som mulig. Rendalen har en rekke attraksjoner som kan markedsføres bedre og det bør kunne utvikles en vesentlig opplevelsesbasert næring.

Det vil derfor være viktig å fokusere på vekst og utvikling gjennom innovasjon, forretningsutvikling, markedsføring og nyetablering. Dette gjelder alle næringsområder og særlig de prioriterte områdene i denne planen.

Hytteområder

Med sine ca. 2500 fritidsboliger (2012) er Rendalen 3. størst i Hedmark når det gjelder antall fritidsboliger. Det har vært en vekst på 37,5 % siden 2000. Her er et potensial for økt omsetning og flere arbeidsplasser, både når det gjelder utvikling av hytteområder, bygging av fritidsboliger og servicetjenester til eierne. Kommunen ønsker en utvikling og utbygging av hytteområdene som kommer lokalt næringsliv til gode i så stor grad som mulig.

En forutsetning for å lykkes med dette er at lokale leverandører er konkurransedyktig på pris og kvalitet, men også at de evner å samarbeide for å kunne levere et større volum og kunne ta totalansvar for utvikling og bygging. Rendalen har mange småbedrifter som ved samarbeid burde kunne stå sterkere som leverandør til hytteområdene og slik kunne få en betydelig vekst.

Landbruk

Verdiskapingen fra landbruket og landbruksbasert industri står for 24 % av kommunens årlige verdiskaping og 15 %⁴ av sysselsettingen. Sysselsettingen er imidlertid synkende og det er kun en svak økning i verdiskapingen fra 2005 til 2010. Selv om stadig færre er sysselsatt direkte i primærproduksjonen, medfører landbruket stor sysselsetting totalt sett, bl.a. knyttet til tjenesteproduksjon, ved at omsetningen pr sysselsatt i primærproduksjonen er høy (hver av de sysselsatte i primærnæringene genererer i gjennomsnitt 2,67 sysselsatte i andre næringer). Men landbruket har gjennomgått store strukturendringer, og med flere bruk som legges ned så mister man både fagmiljø og kan få en endring i verdiskapingen. De strukturelle endringene i landbruket skjer stadig raskere både regionalt, nasjonalt og globalt.

Landbruket i kommunen er også sårbart i forhold til klimaendringer mot et varmere, våtere og villere klima, og i forhold til tekniske inngrep som gjøres i forhold til reguleringer.

Rendalen kommune må være pådriver for at forvaltningen av rovdyr skjer på en måte som sikrer muligheten for aktivt husdyrhold og bærekraftig utnytting av beite- og viltressursene i vårt område. Skadegjørere må tas ut raskt og effektivt slik at forvaltningen ikke er til hinder for dagens og framtidige brukeres ønske om å satse.

⁴ Rendalen er 5. størst på relativ sysselsetting i fylket, i hele Hedmark er kun 6,1% av de sysselsatte knyttet til landbruket. (Verdiskaping i landbruket og landbruksbasert virksomhet i Hedmark, NILF 2012)

Konkurransemessige fortrinn og muligheter

*Distriktsenteret har gjort en undersøkelse gjennomført av Telemarksforskning om hva som gjør at noen kommuner lykkes bedre enn andre når det gjelder næringsutvikling og bosetting. Rapporten heter «**Suksessrike kommuner**».*

Svarene er sammensatte og handler naturligvis om lokale forhold – og til en viss grad tilfeldigheter, men fellestrekk for alle eller flertallet av de var:

- *egenskaper ved stedets utviklingskultur, sentrale aktørers evner til å ta vare på de anledningene som byr seg, og det handlingsrommet som gis til ildsjeler og innovatører, både i offentlig sektor, privat næringsliv og i sivilsamfunnet.*
- *og ikke så mye om rike kommuner eller sentral beliggenhet*

Rendalen i dag har noen konkurransemessige fortrinn som kan utnyttes i enda større grad til næringsutvikling. Disse er med utgangspunkt i

- de unike **naturgitte ressursene**
- **kultur og sterke tradisjoner** som et godt utgangspunkt for å tilby opplevelser

Med utgangspunkt i hva Rendalen har, og hva vi kan by på, så kan en ressursbasert verdiskaping gjennom natur og kultur være fundament for videre næringsutvikling og utviklingen av Rendalen som en god kommune å bo i. Med dette som grunnlag kan det satses på/videreutvikle en grønn kompetansekllynge. Gjennom nettverksarbeid kan en få verktøy og inspirasjon til å komme videre i konkretisering av tiltak, og bygge samarbeidsnettverk i utviklingsarbeidet både for enkeltpersoner og bedrifter. Dette forutsetter fokus på kvalitet i alle ledd, og for de som vil etablere seg vil det finnes gode økonomiske ordninger og et godt veiledningsapparat.

Offentlig tilrettelegging og tjenester

Rendalen har lav sats for arbeidsgiveravgift, noe som vil ha svært positiv økonomisk betydning for en etablering i Rendalen i stedet for i de mer sentrale strøk. Videre er det lav arbeidsledighet, gode barnehager og skoler og høy kvalitet på helse- og omsorgstjenestene.

Rendalen kommune bør derfor være spesielt attraktiv for nyetablering av næringsvirksomhet som ikke er avhengig av fysisk distribusjon i vesentlig grad, men som kan basere seg på god datakommunikasjon. En utvikling av et sterkt bredbåndsnett med høy kapasitet kan bidra til å gjøre kommunen attraktiv for etablering av helt ny type virksomhet.

For mange etablerere er tilgang på gode tjenester avgjørende for valg av sted for etablering. Rendalen kommune har gjennom god økonomistyring vært i stand til å opprettholde et relativt høyt nivå på offentlige tjenester både innen helse, barnehage og skole. Dette bør synliggjøres for aktuelle etablerere og investorer.

Kulturlandskap og store områder med flott natur, lett tilgjengelig

Rendalen kommune kan tilby store arealer i form av lett tilgjengelig flott natur. Noe av det som folk trekker fram som det mest unike ved Rendalen er lett tilgjengelig, uberørt natur og den stillhet og ro som dette gir. En befolkningstetthet på 0,6 personer/km² i Rendalen blant det laveste i Norge. Dette er en verdi

som flere og flere etterspør i stadig større grad, både for tilreisende og innflyttere, og som Rendalen kan utnytte og markedsføre for lokal verdiskaping. Kulturlandskapet som er skapt siden folk kom til Rendalen er spennende og variert, og innbefatter ulike former for kulturminner. Rendalen er også kjent for mange som et attraktivt område for jakt og fiske.

Kulturlandskapet og tilgjengelige naturområder med et rikt dyreliv kan være viktig både for tiltrekke oss nye innbyggere og som et grunnlag for utvikling av reiselivsprodukter. Landskapet og naturen kan utnyttes i større grad til produktutvikling og markedsføring på en slik måte at det kommer lokalt næringsliv til gode, f. eks. til utvikling av opplevelsesnæring og utmarksturisme.

Landbruk og landbruksbasert industri

Landbruket er en viktig næring i Rendalen og utgjør ryggraden i lokalsamfunnene i Rendalen. I tillegg til å produsere trygg og god mat, miljøvennlige bygningsmaterialer og fornybar energi, skaper landbruket et vakkert kulturlandskap som gjør kommunen til et attraktivt bosted og interessant reisemål for turister.

Rendalen har fortsatt et aktivt landbruksmiljø der det er foretatt betraktelige investeringer de senere år. Dyktige brukere med høy kompetanse sammen med lokalsamfunnet som er stolte av landbruket og kulturlandskapet i kommunene er viktig for å bevare et levende landbruk framover. Å lykkes i landbruket handler også om å ta i bruk nye muligheter sammen eller enkeltvis, om å jobbe kunnskapsbasert, om å bruke kunnskapsmiljøer rundt seg og om å utvikle produkter som øker lønnsomheten. Det gir muligheter i Rendalen å utnytte og videreutvikle de naturgitte ressursene vi har. Rapporten om «Verdiskaping i landbruket og landbruksbasert virksomhet i Hedmark» (NILF 2012) viser også at Rendalen allerede har en forholdsvis høy andel innenfor tilleggsnæringene knyttet til landbruket. Ved å skape forståelse for mulighetene innenfor landbruk og satsing på bygdenæringer vil det kunne være mulig å utvikle dette videre. Det er et potensial for nyetablering og videreutvikling av næringer basert på hele bredden av landbrukets ressurser. Også det å utnytte landbrukets kulturminner og ledig bygningsmasse som en ressurs for ny eller tradisjonell næringsutvikling kan ses i denne sammenheng.

Innenfor skogbruket er det spesielt bedring av skogsvegnett som muliggjør økt avvirkning, potensial for økt bidrag i klimasammenheng og økt utnyttelse og ikke minst videreutvikling av skogsråstoffet som gir muligheter for økt verdiskaping. Produktutvikling vil bli svært viktig for å oppnå dette.

Jakt og fiske

Jakt- og fiskemulighetene i Rendalen utgjør et potensiale i næringsutviklingen. I kommunen er det i de siste årene satset en del på innlandsfisk, primært næringsfiske, gjennom fiskeprosjektet «FLIRE» (Fiskelykke i Rendalen og Engerdal), og fisketurisme gjennom «Fishspot». Innlandsfiske er en ressurs som er lite utviklet, men som har et betydelig potensial både som næringsfiske og som grunnlag for reiseliv og turisme. Dette er trolig det området som har størst potensial når det gjelder utvikling av salgbare utmarksprodukter.

Lokal matkultur

Økt bevissthet og etterspørsel i nærmarkedet etter kortreist og lokal mat gir muligheter. Lokal tradisjonsmat blir mer og mer viktig for å skape en god og helhetlig opplevelse for tilreisende. Mat og kultur blir en stadig viktigere del av en opplevelse og er en voksende trend i markedet, særlig i reiselivsmarkedet. Her har Rendalen flere muligheter til å stå fram som et unikt reisemål der kortreist mat er en viktig del, ved å synliggjøre den tradisjonskosten som er spesiell for Rendalen.

Kulturliv som grunnlag for næring

Rendalen har en rik kulturhistorie og et variert og omfattende kulturliv. Det er et godt utgangspunkt for å utvikle kultur som næring og skape flere kulturbaserte arbeidsplasser. Utfordringen er å utvikle salgbare produkter og prissette disse slik at det blir en lønnsom næring. Dette bør også kunne danne grunnlag for større arrangementer, både sommer og vinter. Rendalen har allerede mange gode arrangementer som kan danne grunnlag for utvikling og vekst. Sang og musikklivet har lange og sterke tradisjoner i Rendalen som kan utnyttes i forbindelse med utvikling av arrangementer. Arrangementsutvikling bør også sees i sammenheng med lokal mat, attraksjoner, naturområder og kulturlandskapet.

Attraksjoner

Rendalen har flere unike natur- og kulturattraksjoner. Disse er til dels kjent, men lite utnyttet og markedsført i den hensikt å trekke folk til Rendalen, og dermed skape grunnlag for lokal verdiskapning og opplevelsproduksjon. Det må en produktutvikling til rundt disse, både for å få folk på gjennomreise til å stoppe opp der, og også med aktiviteter som gjør at oppholdet kan forlenges.

Med utvikling og markedsføring av attraksjoner og aktivitetstilbud, på en bærekraftig måte, vil Rendalen kommune framstå som en attraktiv kommune å flytte til for de som søker etter et godt bomiljø med svært liten forurensing.

Hyttemarked og hytta som hjem nr. 2

Rendalen har et stort antall hytte- og fritidsboliger og flere er planlagt. Dette kan danne grunnlag for utvikling av eksisterende og nye næringer. For eksempel innen prosjektering, utvikling, bygging og hytteservice i bred forstand. Flere undersøkelser viser også at det blant eiere av fritidsboliger kan være mange som vil delta i lokal samfunns- og næringsutvikling, f. eks. ved å etablere seg i kommunen med eget firma, eller bidra til etablering av ny virksomhet. Mange vil også etter hvert ønske å flytte til hytta. Rendalen kommune ønsker å ta strategiske grep for å tilrettelegge for dette – og dermed oppnå økt befolkning og næringsutvikling.

Videreforedling av råvarer

Rendalen kommune har store ressurser og er i dag stort sett en råvareleverandør. Disse ressursene kan videreforedles i større grad enn det som er utnyttet. For eksempel innen skog, fisk, uberørt natur, utmarksressurser ellers, landbruksprodukter, kulturhistorie og mat.

Småkraftverk og vindkraftverk / Energi

I Rendalen er det mange vassdrag som kan utnyttes til utbygging av småkraftverk. Flere er bygget, flere er under bygging og konsesjonsbehandling. Andre grunneiere vurderer utbygging av vindkraftverk. Rendalen har en mulighet til å bli en "småkraftkommune", men dette må ses opp mot Rendalens verdier. Det betinger en overordna plan for utbygging/ skjerming og må tas med i planprogrammet for kommunen og regionalt.

Med den utvikling som ellers pågår når det gjelder utbygging av småkraftverk, gode råstoffressurser for bioenergi og kommunens klima og energiplaner kan kommunen framstå som en "Grønn kommune".

Visjon

Med «**Rendalen – en villmarksmetropol med levende grender**» som visjon, skal vi med *historien* i naturen og kulturen skape verdier gjennom samarbeid. Rendalen kommune skal aktivt bidra til vekst og økt inntjening for kommunens næringsliv gjennom en offensiv næringspolitikk, fokus på innovasjon, entreprenørskap og samarbeid.

Vi ønsker å gjenspeile Rendalens identitet og verdier som tar utgangspunkt i kulturarven framstilt på en måte som fanger det moderne menneskes oppmerksomhet.

Overordnede mål og strategier

Med utgangspunkt i egne fortrinn ønsker vi å få til en omstilling og utvikle framtidens bærekraftige lokalsamfunn. Sammenhengene mellom bosetting, næringsliv og identitet er viktige, og strategisk arbeid med samfunns- og næringsutvikling har målsetting om å sikre sysselsetting og bosetting i Rendalen ved aktivt å ta i bruk natur og kultur.

Overordnet målsetting	Aktivt bidra til å skape en utviklingskultur som gir kraft, inspirasjon og handlingsrom til lokale ildsjeler, entreprenører og investorer som vil utvikle eksisterende og nye arbeidsplasser
Hovedmål	<ul style="list-style-type: none">stimulere til at eksisterende næringsliv blir omstillingsdyktig og robuste nok til å møte utfordringene i framtidautvikle virksomhetene knyttet til landbruket og øke verdiskapingen innen bygdenæringer, herunder lokal mat og utmarks- og skogressurserøke etablererкомпетansen og stimulere produktutvikling innen kultur- og naturbasert reiselivutnytte potensiale for verdiskaping på kulturnæringerøke samhandlingsmuligheter for aktører som retter seg mot hyttemarkedetvære pådriver for utvikling av effektive distribusjonsløsninger for lokale produktervære pådriver og bidra til konkurransedyktige infrastrukturløsninger innen bredbånd, vei og jernbane. Rendalen skal ha et tilbud som er på høyde med sentrale strøk.videreutvikle et kompetent og relevant veilederapparat for næringsdrivende

Strategier		
Infrastruktur	Næringsutvikling	Kompetanseutvikling
Bredbånd og telefoni <ul style="list-style-type: none">Være aktiv pådriver for å sikre moderne og fullverdig elektronisk kommunikasjon i tråd med nasjonale målsettinger Vei <ul style="list-style-type: none">Være aktiv pådriver for å heve standarden på FV30 mellom Trondheim-Røros-Oslo	Felles <ul style="list-style-type: none">Rendalen kommune (administrativt og politisk) skal være en offensiv og proaktiv næringskommune og profesjonell tjenesteyter og veileder til næringslivet med høy kompetanse og kunnskap om næringslivets behovArrangere verksteder/møteplasser for ideutvikling og gjensidig inspirasjon for aktuelle etablerere, næringsdrivende og ildsjelerVære pådriver for å initiere og utvikle møteplasser for faglig utvikling og motivering	<ul style="list-style-type: none">Tiltrekke og utvikle mer kompetent arbeidskraft i kommunenBidra til å utvikle attraktive kompetansemiljøer innenfor skog og utmark, og videreføring av råvarerUtvikle kontorlandskapstilbud for enkeltbedrifterVære aktiv på kurs og etterutdanningsformidling

<p>Jernbane</p> <ul style="list-style-type: none"> • Være aktiv for å få flere avganger på Rørosbanen. Og elektrifisering • Markedsføre mulighetene som er knyttet til Hanestad som jernbanestasjon, og med nærhet der mellom jernbane og RV3, både for gods- og persontrafikk <p>Kollektivtilbud</p> <ul style="list-style-type: none"> • Være aktiv pådriver for å få et utvidet kollektivtilbud i og til og fra kommunen • Bidra til å informere om transportordningene 	<ul style="list-style-type: none"> • Styrke rådgiver- og veilederrollen i kommunen med vekt på å støtte opp om de som vil satse, og formidle kunnskap om relevante virkemidler, regelverk og nettverk • Markedsføre kommunen som et godt sted for næringsdrivende, innbyggere, turister og andre gjester • Gode, raske og konstruktive planprosesser i samarbeid med aktuelle aktører i forkant av utviklingsplaner • Regionalt samarbeid om næringsutvikling • «Ungt entreprenørskap» og stimulere til entreprenørskapsånd generelt • Kompetansebase/rådgivernetttverk, koordineres fra kommunen • Utvikle et opplegg for ambassadørvirksomhet og vertskap • Talerør til sentrale myndigheter, reell påvirkningskraft • Samarbeide med forretningsfolk, investorer, organisasjoner eller bedrifter utenfor kommunen som kan etablere virksomhet i Rendalen, herunder også lokalisering av statlige arbeidsplasser • Vedtekter og retningslinjer i det kommunale næringsfond skal harmoniseres med fokusområdene i denne strategiplanen • Stimulere og støtte næringsutviklere med innovative prosjekter basert på Rendalens ressurser <p>Landbruk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bidra til å styrke fagmiljøet innenfor landbruket • Motivere til å videreutvikle bonden som bedriftsleder • Utvikle kunnskap for videreføring av landbruksressurser for høyere verdiskaping • Øke uttaket av trevirke 	<ul style="list-style-type: none"> • Bidra til å etablere og styrke samarbeid med forsknings- og utviklingsmiljøer innen «grønn sektor» • Innarbeide kultur for læring tidlig i skoleløpet, herunder «Ungt entreprenørskap» og lærlingeplasser • Utvikle en holdning om at det er fint å være annerledes og unik • Samarbeid mellom skole og næringsliv
--	---	---

	<p>Tjenesteytende næring og handel</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lokale leverandører styrkes for å være konkurransedyktige • Påvirke utbygging av hytteområder for å legge forholdene best mulig til rette for lokalt næringsliv • Bidra til å etablere et konkurransedyktig og lønnsomt tilbud av tjenester til hytteeiere og innbyggere <p>Industri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bidra til å sikre og videreutvikle eksisterende industri • Bidra til å etablere ny industrivirksomhet, særlig med fokus på foredling av lokale råvarer <p>Kultur og naturbasert næring</p> <ul style="list-style-type: none"> • «en grønn tråd», verdiskaping basert på natur- og kulturbaserte verdier, <ul style="list-style-type: none"> ○ både tilleggsnæringer, kompetanseklynger og mulig videreforedling ○ opplevelsesproduksjon • Bullmuseet videreutvikles til et kultursenter for hele kulturlivet i Rendalen • Utvikle et tett samarbeid innen næringsliv og kultur med tanke på arrangementsutvikling, med støtte fra kommunen. <p>Reiseliv</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stimulere til innovasjon, etablering, utvikling og vekst • Bedre informasjon om reiselivstilbudene i kommunen 	
--	---	--

Tiltaksplan 2013-2014

Tiltaksplan 2013/2014		
Infrastruktur	Næringsutvikling	Kompetanseutvikling
<p>Bredbånd og telefoni</p> <ul style="list-style-type: none"> Kartlegge status på bredbånd- og mobildekning Ansvarlig: Rådmann Deltakere: Kommunen/FARTT Økonomi: drifts-/prosjektmidler Tid: 2013 Bidra til aktuelle utbygginger Ansvarlig: Rådmann Deltakere: Kommunen og utbyggere Økonomi: fondsmidler /prosjektmidler Tid: 2013-2014 <p>Vei/ Jernbane</p> <ul style="list-style-type: none"> Aktiv dialog med beslutningstakere Ansvarlig: Ordfører Påvirke for å bedre veiforbindelsen over til Hanestad/RV3 Ansvarlig: Ordfører Deltakere: øvrige politikere <p>Kollektivtilbud</p> <ul style="list-style-type: none"> Videreføre tilbudet «Hjem for 75» Ansvarlig: Rådmann/HFK Deltakere: ungdom Økonomi: budsjett/HFK Tid: 1. kv 2014 Delta i KID-ordningen Ansvarlig: Rådmann Informere om transportordningene, bl.a. på kommunens hjemmeside Ansvarlig: Rådmann Samferdsel: Elverum-Rendalen-Tynset Ansvarlig: Ordfører Deltakere: øvrige politikere 	<p>Generelt</p> <ul style="list-style-type: none"> Rekruttere lokal næringsrådgiver med ansvar for oppfølging av næringsplanen Ansvarlig: Rådmann Økonomi: finansieres gjennom politisk vedtak Tid: 3. kvartal 2013 Igangsette arbeid med å etablere en helhetlig kommunikasjonsplattform for Rendalen kommune, med ekstern bistand. Ansvarlig: Rådmann Deltakere: sammensatt administrativ og politisk gruppe Økonomi: finansieres via fondsmidler Tid: oppstart mai 2013 Gjennomføre Næringsverksted Ansvarlig: Rådmann Deltakere: sammensatt administrativ og politisk gruppe, ildsjeler og etablerere Økonomi: finansieres via prosjektmidler Tid: første gjennomføres november 2013 Bidra til å etablere et tverrfaglig Næringsutviklingsforum Ansvarlig: Rådmann Deltakere: bestående av f.eks. Næringsforeningen, Bondelaget, Rendalen Naturligvis og Næringsutvikler Økonomi: Tid: 1. kvartal 2014 Etablere et godt samarbeid innen næringsapparatet regionalt Ansvarlig: Ordfører/Rådmann Deltakere: Regionrådet, rådmannsforum, kommunale næringsutviklere Økonomi: egenandeler/fondsmidler Tid: 2. hå 2013 – 1. hå 2014 Status: påstartet arbeid på strategisk nivå Tilby kontorplass på Kommunehuset for aktuelle satelittkontor eller enkeltforetak Ansvarlig: Rådmann Tid: kontinuerlig Status: tilbys allerede i dag via PND, og har avtaler for dette. 	<ul style="list-style-type: none"> Tilby kontor-/landskap og møterom for enkelt-bedrifter som en arena for kompetanseutveksling Ansvarlig: Rådmann Deltakere: leietakere Økonomi: drift/leieinntekt Tid: kontinuerlig Være aktiv på kurs og etterutdanningsformidling Ansvarlig: Rådmann Deltakere: næringsdrivende, andre Tid: to -tre ganger i året Styrke kunnskapsutvikling og formidling av lokalhistorie, kulturminner og natur- og kulturverdier som grunnlag for økt verdiskaping Ansvarlig:Rådmann/prosjekt Deltakere: reiselivs- og kultur næringer Økonomi: prosjektmidler Tid: 2. kvartal 2014 Sondere mulighet for å etablere og styrke samarbeid med forsknings- og utviklingsmiljøer innen «grønn sektor» Ansvarlig: Rådmann Deltakere: Næringsutvikler, fagpersoner, Høgskoler Tid: 2014 Stimulere/oppfordre til flere lærlingeplasser i kommunal og privat sektor Ansvarlig: Ordfører/Rådmann Deltakere: næringsutvikler, ungdommer, kommunen, næringsutøvere Tid: kontinuerlig

<p>Tid: 2013 /2014</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Etablere og koordinere et Kompetansebase/rådgivernetverk, som skal støtte nyetablerere og "idehavere" Ansvarlig: Rådmann Deltakere: egen gruppe bestående av 1 fra kommunen og 2 næringsutøvere Økonomi: budsjett Tid: innen utgangen av 2013 • Utarbeide opplegg for markedsføring av kommunen (<i>som et godt sted for næringsdrivende, innbyggere, turister og andre gjester</i>) Ansvarlig: Rådmann Deltakere: næringsutøvere, kommunen, Økonomi: prosjekt Tid: 2. kvartal 2014 • Bedriftsbesøk for lokalpolitikere Ansvarlig: Ordfører/Rådmann Deltakere: Ordfører og evt FS/KS Økonomi: Budsjettmidler Tid: minst en gang pr år <p>Landbruk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Videreutvikle bonden som bedriftsleder Ansvarlig: Rådmann Deltakere: bønder og faglag Økonomi: program-midler Tid: kontinuerlig • Igangsette prosjekt «Ny giv i Rendalslandbruket» for videreutvikling av landbruket og bygdenæringer, positivt næringsmiljø og økt rekruttering i og i tilknytning til landbruket i Rendalen. Ansvarlig: Rådmann Deltakere: Faglaga, kommunen, enkeltpersoner, foretak/bedrifter/gårdsbruk og samarbeidsgrupper, grendelag. Økonomi: prosjektmidler Tid: 2013-2016 • Bistå i organisering av beitelaga og «Forebyggende og konfliktdempende tiltak» for å begrense rovviltskader Ansvarlig: Rådmann Deltakere: beitelag/beitebrukere Økonomi: FKD midler Tid: 2014 • Skogsbilveier – eget prosjekt «Skogsbilveier – organisering og vedlikehold» Ansvarlig: Rådmann Deltakere: veilag, skognæringa, kommunen Økonomi: Skogfondrenter og prosjektmidler Tid: 2013/2014 	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivt bidra til «Ungt Entreprenørskap» og SUM-messa Ansvarlig: Rådmann Deltakere: skolene Økonomi: budsjett Tid: 2013-2014 • Informere om utdanningsmuligheter i regionen Ansvarlig: Rådmann Deltakere: Skolene, utdanningssøkende Økonomi: budsjett Tid: jevnlig • Vertskapskurs Ansvarlig: Prosjekt Deltakere: alle innbyggere Økonomi: Prosjektmidler Tid: 1g annet hvert år
-------------------------------	--	--

	<p>Tjenesteytende næring og handel</p> <ul style="list-style-type: none"> • Initiere til nærings samarbeid innenfor bygg og håndverk Ansvarlig: Rådmann Deltakere: Ordfører, rådmann, næringsrådgiver og bransjen Tid: 2014 • Initiere til felles markedsføring av hytteutbyggingsområdene og tilbud av tjenester til hytteeiere og innbyggere Ansvarlig: Rådmann Deltakere: grunneiere/utbyggere Økonomi: prosjektmidler, egenandel Tid: 2013 <p>Industri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bidra til å sikre og videreutvikle eksisterende industri Ansvarlig: Rådmann Deltakere: Ordfører, rådmann, næringsutvikler Økonomi: prosjekt/fond Tid: kontinuerlig • Bidra til at det etableres ny virksomhet innen videreforedling basert på lokale råvarer Ansvarlig: Rådmann Deltakere: næringsutvikler, næringsutøvere, samarbeidspartnere Tid: kontinuerlig <p>Reiseliv og kulturbasert næring</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utarbeide plan for verdiskaping innen kulturnæringer, Rendalen Bygdemuseum/Bullmuseet, næring og frivillige Ansvarlig: Rådmann/prosjekt Deltakere: kommune, næring, frivillige Økonomi: prosjektmidler Tid: 2013- 2014 • Arrangere eller formidle kurs/seminarer om arrangementsutvikling. Markedsføre og bidra til videreutvikling av Femundløpet, Bull-spillet, Jentelokken, Rendalsseminaret, Grendefestivalen Ansvarlig: Rådmann/prosjekt Deltakere: kommune, næringsaktører og frivillige Økonomi: prosjektmidler Tid: 2013- 2014 • Gjennomføre forprosjekt Lokal Park Rendalen, studietur og samarbeidsplattform Ansvarlig: Rådmann/prosjekt Deltakere: Lokale bedrifter, politisk og administrativ ledelse og fagpersoner, nærings- og 	
--	--	--

	<p>bransjeforeninger og frivillige lag/foreninger Økonomi: prosjektmidler Tid: Forprosjekt i 2013-2014</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pilegrimsleden – Østerdalsleden 1001 muligheter Ansvarlig: Rådmann Deltakere: Næringsaktører, kommunen og frivillige Økonomi: prosjekt- og fondsmidler Tid: 2013-2014 • Posisjonere Rendalen i forhold til «Ny reiseliv-organisering» Ansvarlig: Rådmann Deltakere: Næringsutvikler, reiselivsaktører Økonomi: løpende over drift Tid: 2013-2014 	
--	--	--